

2022-2023 URAP DÜNYA SIRALAMASI BASIN BİLDİRİSİ

Giriş

URAP (University Ranking by Academic Performance) Araştırma Laboratuvarı; 2009 yılında ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde Türk ve dünya üniversitelerini akademik performanslarına göre sıralamak amacıyla kurulmuştur. Kâr amacı gütmeyen bir kurum olan URAP'ta görev yapan elemanların tümü sıralama çalışmalarında gönüllü olarak çalışmaktadır. URAP ekibi, üniversitelerimizin kendi performanslarını dünyanın önde gelen üniversiteleriyle karşılaştırabilmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir.

URAP Laboratuvarı, ilk yıllarda dünyada akademik performansı en yüksek olan 2000 üniversiteyi sıralamaktaydı. Dünya sıralamaları tüm dünyada ilgiyle izlenmeye başlayınca, daha fazla üniversitenin sıralanmasına ihtiyaç doğdu ve 2017'de sayı 2500'e çıkartıldı. URAP dünya sıralamasında 2020'den bu yana da 3000 üniversitenin dünyadaki yeri ilan edilmektedir.

URAP 2022-2023 dünya sıralamasında, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da makale ve atıf puanları hesaplanırken sadece etki değeri yüksek olan dergilerdeki makaleler (üst %75'lik dilim (Q1, Q2,

Q3)) sıralamaya dahil edilmiştir. Etki değeri en düşük olan son %25'lik dilime (Q4) giren dergilerdeki makaleler ile etki değeri sıfır veya henüz belirlenmemiş olan dergilerdeki makaleler bu sıralamada değerlendirme dışında bırakılmıştır. Beş yıllık toplam belge, AIT ve CIT göstergeleri için puanların hesaplanmasında ise daha önceki sıralamalarda yapıldığı gibi, her üniversitenin tüm makale ve diğer dokümanları değerlendirmeye (Q4 dahil) alınmıştır. Bu sıralamada URAP Türkiye sıralamasında uygulandığı gibi, 1000 ve daha fazla yazarlı makaleler de değerlendirmeye alınmamıştır. Preprint (ön baskı) makaleler ve aldıkları atıflar değerlendirilmeye alınmamıştır.

URAP Laboratuvarı'nda hazırlanan URAP 2022-2023 dünya sıralamasında yer alan 3000 üniversitenin dünyadaki konumlarıyla ilgili sıralama tablosuna www.urapcenter.org adresinden ulaşılabilir.

Amaç ve Kapsam

URAP sıralamasının temeli; bilimsel üretkenlik ve akademik ürünlerin kalitesidir. Bu yıl, üniversiteler arasında en fazla bilimsel makale yayımlamış olan 3000 üniversite belirlenmiş ve URAP göstergelerine göre puanlanıp sıralanmıştır. En yüksek puanı alan 3000 üniversite açıklanırken Çin Bilimler Akademisi ve Rusya Bilimler Akademisi gibi devlet araştırma kurumları ve hastaneler sıralama dışında bırakılmıştır. URAP'ın dünya sıralamasında yer alan 3000 yükseköğretim kurumu, dünyadaki yükseköğretim kurumlarının yaklaşık %15'ini temsil etmektedir. URAP Dünya Sıralaması, tamamen açık ve güvenilir bilgi kaynaklarından toplanan objektif verilere dayanılarak oluşturulmaktadır.

URAP Dünya Sıralamasında Kullanılan Göstergeler

URAP Laboratuvarı'nda, dünyanın ilk 3000 üniversitesini sıralamak için 6 akademik üretkenlik göstergesi kullanılmıştır. URAP, akademik üretkenliğe odaklanan bir sistem olduğu için sıralama sisteminin temelini üniversitelerin yaptığı bilimsel yayınlar oluşturmaktadır. Bilimsel yayınlarla ilgili bibliyometrik veriler Clarivate Analytics (önceki adıyla Thomson Reuters IP & Science bölümü) tarafından sunulan InCites™ veri tabanından elde edilmektedir. Yapılan yayınların niteliğini ve niceliğini göz önünde bulunduran göstergelere ek olarak, bir de "uluslararası iş birliği" göstergesi kullanılmaktadır. Kullanılan göstergelerin özellikleri aşağıda özetlenmiştir.

- **Makale sayısı (Article)**

2021 yılında Web of Science tarafından taranan ve etki faktörü (Journal Impact Factor™ – JIF) bakımından ilk %75’lik dilime giren dergilerde yayımlanmış makalelerin toplam sayısıdır. Bu gösterge, bir yükseköğretim kurumunun mevcut bilimsel üretkenliğini ölçmektedir.

- **Atıf Sayısı (Citation)**

2017-2021 yılları arasında Web of Science tarafından taranan ve etki faktörü bakımından ilk %75’lik dilime giren dergilerde yayımlanmış tüm makalelerin aldığı toplam atıf sayısıdır. Bu gösterge, bir kurumun bilimsel üretkenliğinde kalitenin ne derece sürdürülebildiğini ifade etmektedir.

- **Toplam Bilimsel Doküman Sayısı (Total Document)**

2017-2021 yılları arasında yayınlanan bilimsel dokümanların tümünün toplam sayısıdır. Bilimsel dokümanlar; bilimsel dergilerde yayınlanan makaleler, konferans bildirileri, akademik kitaplar, özetler, teknik raporlar gibi geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu gösterge, bir kurumun uzun süreli akademik üretkenliğini ölçmektedir.

- **Toplam Yayın Etkisi (Article Impact Total - AIT)**

2017-2021 yılları arası 24 bilim alanında yayınlanan makale sayılarının, ilgili alandaki makale başına düşen atıf (MBA_i) değerine göre ağırlıklandırılmış toplamını ifade etmektedir. Bu amaçla ilk aşamada; kurumun 24 bilim alanında gözlenen makale başına düşen atıf değerinin, o alanda dünya geneli için gözlenen makale başına düşen atıf değerine olan oranı hesaplanmıştır. Elde edilen oran o alanda yapılan yayın sayısı ile çarpılarak ağırlıklı yayın sayısı elde edilmiştir. Bu gösterge yardımıyla, yapılan yayınların kalitesinin ilgili alandaki dünya ortalamalarına bağlı olarak ölçülmesi amaçlanmıştır. Toplam yayın etkisi (TYE) değeri aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır (M_i : ilgili alandaki makale sayısı).

$$TYE = \sum_{i=1}^{23} \left(\frac{MBA_i}{MBA_{Dünya}} \right) * M_i$$

- **Toplam Atıf Etkisi (Citation Impact Total - CIT)**

2017-2021 yılları arası 41 bilim alanından alınan atıf sayısının ilgili alandaki makale başına düşen atıf değerine göre ağırlıklandırılmış toplamını ifade etmektedir. Bu gösterge yardımıyla, alınan atıfların kalitesinin ilgili alandaki dünya ortalamalarına bağlı olarak ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu değer aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır.

$$TAE = \sum_{i=1}^{23} \left(\frac{MBA_i}{MBA_{Dünya}} \right) * A_i$$

- **Uluslararası İş birliği (Collaboration)**

Bu gösterge bir kurumun uluslararası saygınlığını ifade etmektedir. 2017- 2021 yılları arasında bir yükseköğretim kurumunun başka bir ülkede yer alan kurum veya kurumlarla yaptığı toplam ortak yayın sayısını göstermektedir.

Veri Toplama

Bu çalışmada kullanılan bibliyometrik veriler Clarivate Analytics'in Web of Science veri tabanı üzerine kurulu olan InCites™ ara yüzünden elde edilmiştir. Sıralama çalışmasının yapıldığı tarih itibariyle InCites'ta yer alan kurumlar içerisinde öncelikle 4 yıllık lisans programına sahip olanlar tespit edilmiştir. Bu koşulu sağlayan yüksek öğrenim kurumları arasından 2019 yılında 50 ve daha fazla yayını bulunan üniversitelerin verileri işlenerek ilk 3000'de yer alan kurumlar ilan edilmiştir. Makale ve atıf etkinliği göstergesi için kullanılan 24 bilimsel alana ilişkin veriler de InCites ara yüzünden temin edilmiştir. URAP sıralamasında kullanılan 24 alan, Avustralya Yüksek Öğrenim Kurumu'nun Web of Science'ta taranan dergileri tasnif etmek için önerdiği disiplin taksonomisi içerisinde seçilmiştir.

Puanlama, Ağırlıklandırma ve Birleştirme

Uyguladığımız istatistiksel yöntemler, göstergeler için kullandığımız verilerin dağılımının normal olmadığını göstermiştir. Bu nedenle puanlar, medyan değerinin altında ve üstünde bulunan değerler iki grup halinde toplandıktan sonra, doğrusal olarak hesaplanmıştır. Kullanılan

göstergeler bir grup uzmanın görüşleri doğrultusunda Delfi Sistemi kullanılarak ağırlıklandırılmıştır.

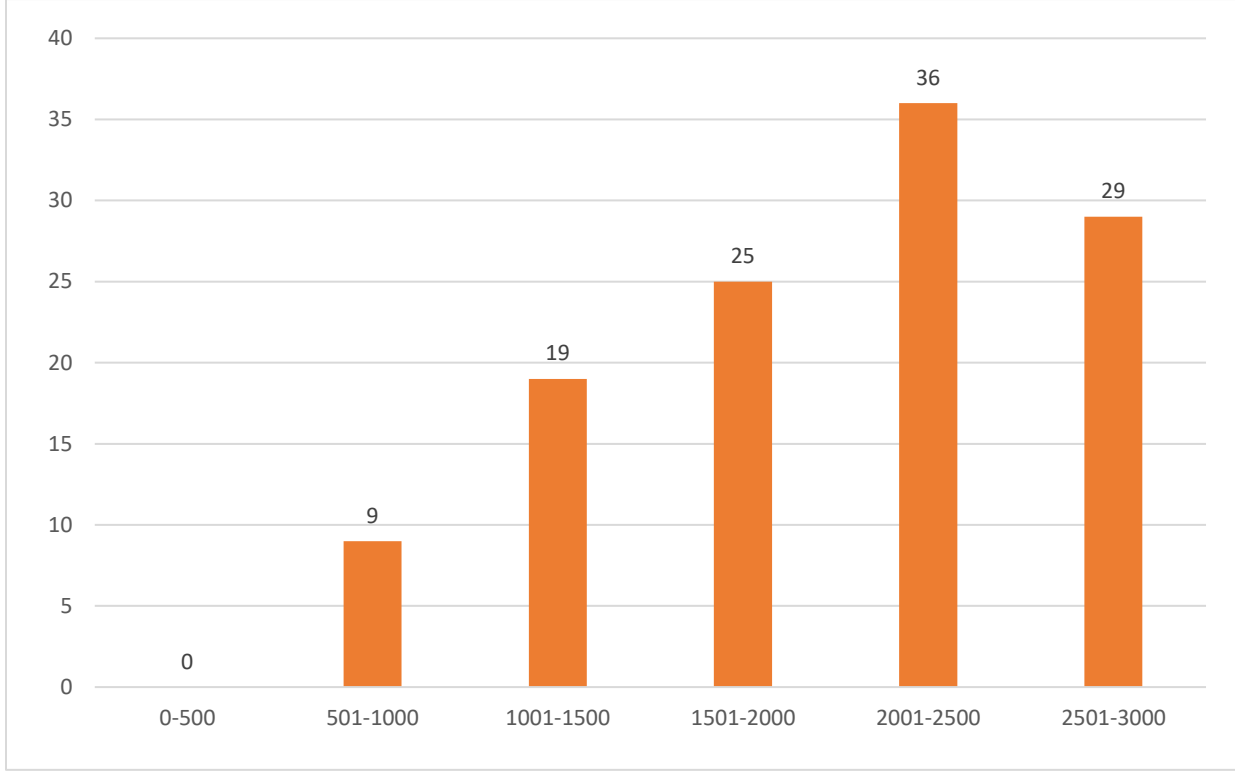
- Makale Sayısı: %21
- Atıf Sayısı: %21
- Toplam Doküman Sayısı: %10
- Toplam Yayın Etkisi: %18
- Toplam Atıf Etkisi: %15
- Uluslararası İş birliği: %15

ÜNİVERSİTELERİMİZİN DÜNYADAKİ DURUMU

Üniversitelerimizin çoğu ilk dünya sıralaması 2003'te ortaya çıktıktan sonra sıralamalarda yükselmek ve dünyanın en iyileri arasında yer alabilmek için planlama yapmakta, stratejiler belirlemektedir. Bazı üniversitelerimiz Türkiye sıralamasında oldukça iyi durumda görüldüğü halde dünya sıralamalarında çok gerilerde kalabilmektedir. Dünyanın önde gelen üniversitelerinin yayın ve atıf sayıları ile Türk üniversitelerinin yayın ve atıf sayıları karşılaştırıldığında aradaki farkın sanılandan çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer yandan Türk üniversiteleri; sadece URAP dünya sıralamasında değil akademik performans dayalı diğer dünya sıralamalarında da son yıllarda üst sıralara çıkamamaktadır. Bazı üniversitelerimiz ise geriye düşmeye devam etmektedir. Bu sorunun bir nedeni Çin üniversitelerinin tüm bilim alanı sıralamalarında ve tüm dünya genel sıralamalarında aşırı bir hızla yükselmesidir. Çin üniversitelerinin yayın ve atıf sayılarının artış hızına yetişemeyen Türk üniversiteleri gibi gelişmekte olan ülkelerin üniversiteleri de sıralamalarda gerilere düşmektedir.

Türk üniversitelerinin sıralamalarda yükselmeyişinin diğer ve en önemli nedeni ise etki değeri yüksek dergilerdeki (Q1, Q2 ve Q3) makale sayılarımızın yeterince artırılamayışı ve etki değeri en düşük dergilerdeki (Q4) makale sayılarımızın da azaltılamayışıdır.

URAP 2022-2023 dünya sıralamasında 500-1000 arasında yer alan 9 üniversitelerimiz Hacettepe Üniversitesi: 517, İstanbul Üniversitesi: 639, Ankara Üniversitesi: 745, İstanbul Teknik Üniversitesi: 778, Orta Doğu Teknik Üniversitesi: 810, Gazi Üniversitesi: 877, Ege Üniversitesi: 889, Koç Üniversitesi: 957 ve İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa: 965'inci olmuştur (Şekil 1).

Şekil 1. URAP 2022-2023 Dünya sıralamasında altı farklı sıra aralığında yer alan Türk üniversitelerinin sayıları

Üniversitelerimizin çoğu dünya sıralamalarına girebilmek ve dünyanın en iyi üniversitelerinin düzeyine yükselebilmek için yoğun çaba harcamaktadır. Bununla birlikte; URAP dünya sıralamasında 2016'dan bu yana ilk 500'e girebilen bir üniversitemizin kalmaması ve 2016'da ilk 1000'de 18 olan üniversite sayımızın da 9'a düşmesi sıralamalarda yükselebilmek için üniversitelerimizin çabalarının yeterince etkili olmadığını göstermektedir. Bu olumsuzluğu giderebilmek için tüm üniversitelerimizin daha fazla çaba göstererek etki değeri yüksek dergilerdeki makale sayılarını hızla artırmaları gerekmektedir. Yukarıda belirtildiği gibi bunu en iyi başaran ülke Çin olmuştur. Çin'in URAP 2022-2023 dünya sıralamasında; ilk 100'de 19, ilk 500'de 89, ilk 2000'de 343 ve ilk 3000'de 487 üniversitesi yer almıştır.

Çin Devlet Başkanı Jiang Zemin'in 4 Mayıs 1998'de Pekin Üniversitesi'nin 100'üncü kuruluş yılı kutlama törenindeki konuşmasında, dünyanın en iyi üniversiteleri arasında birkaç Çin üniversitesinin de yer alması gerektiğini açıklamıştı. Başkan Zemin, bu konuda derhal bir projenin

başlatılması talimatını vermişti. Projeye 985 kod adı verilerek çalışmalar başlatıldı ve en başarılı 9 araştırma üniversitesi ek bütçe ve ek kadrolarla desteklenmek üzere seçildi. O dönemde dünya üniversitelerini sıralayan hiçbir kurum olmadığı için önce dünyanın en iyi üniversitelerini belirlemek ve seçilen 9 üniversitenin dünyadaki durumunu görebilmek üzere bir komisyon kuruldu. Komisyon üç yıl çalıştı ve seçilen 9 Çin üniversitesinin, hazırladıkları rapora göre dünyanın en iyi 300-500 üniversitesi arasında olduğunu açıkladı. Bu çalışma geliştirilerek 2003'te Jiao Tong (ARWU) adı altında ilk dünya üniversite sıralamasına dönüştürüldü. Çin'in 1998'den bu yana desteklediği 9 üniversite her yıl kendilerini daha da geliştirdi ve 2003'ten bu yana tüm dünya sıralamalarında yükselmeye devam etti. Bu 9 üniversitenin tümü ilk 100'e girmeyi başardı.

Bu 9 üniversitenin; URAP 2013-2014 ve 2021-2022 dünya sıralamasındaki durumu ile URAP 2022-2023 dünya sıralamasındaki durumu arasındaki önemli gelişme Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Çin'de 1998'de seçilen 9 araştırma üniversitesinin 2013-2014, 2021-2022 ve 2022-2023 URAP dünya sıralamalarındaki durumu

Üniversite	2013-2014	2021-2022	2022-2023
Shanghai Jiao Tong Univ.	68	11	8
Tsinghua University	64	10	9
Zhejiang University	56	15	10
Peking University	51	22	17
Fudan University	93	45	37
U. of Sci. Tech. of China	136	62	52
Xi'an Jiaotong Univ.	221	63	55
Harbin Inst. of Tech.	191	75	68
Nanjing University	121	81	80

Tabloda görüleceği gibi 2001 yılında dünyada en iyi 300-500 üniversite arasında yer aldığı belirlenen 9 üniversitenin tümü, sıralamalarda yükselerek ilk 100'de yer almıştır. Bu üniversitelerin en başarılı 3'ü olan; Shanghai Jiao Tong, Tsinghua ve Zhejiang üniversiteleri ise ilk 10'a girmeyi başarmıştır.

Çin'in başarılı olduğu araştırma üniversitelerine destek projesinin ardından Rusya 2012'de, ilk 100'e 2020 yılında 5 üniversite sokmayı hedefleyen 5-100 projesini başlattı. Hükümet 2013'te 15

araştırma üniversitesi belirledi ve ardından 2015'te sayı 21'e çıkartıldı. Ancak Rus üniversiteleri arasında URAP 2022-2023 dünya sıralamasında ilk 100'e girebilen olmadı. Tablo 2'de görüleceği gibi Rusya'nın ilk 100'e en yakın üniversitesi Lomonosov Moscow State Üniversitesi'dir. Rusya'nın ilk 500'de ise sadece bir üniversitesi vardır. Rusya 2020'de dünya genel sıralamalarında ilk 100'e 5 üniversite sokmanın mümkün olmadığını fark edince araştırma üniversitelerini, çok sayıda bilim alanında ilk 100'e girmeleri için yönlendirdi.

Tablo 2. Rusya'nın 5-100 projesindeki araştırma üniversitelerinden URAP 2022-2023 dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen tek üniversitesinin 2013-2014 ve 2021-2022 sıralamalarındaki durumu

Üniversite	2013-2014	2021-2022	2022-2023
Lomonosov Moscow State Univ.	140	249	264

Tablo 2'de görüldüğü gibi Rusya'nın en başarılı üniversitesi olan Lomonosov Moscow State Üniversitesi dünya sıralamasında ilk 100'e giremediği gibi her yıl biraz daha geriye düşmektedir.

Üniversitelerimizin temel hedefi sadece sıralamalarda yükselmek olmamalıdır. Üniversitelerimiz, yaptıkları bazı araştırmalar ile gelişmiş ülkelerde olduğu gibi yüksek teknoloji ürünleri geliştirmeyi de hedeflemelidir. Araştırma ağırlıklı üniversitelerimizin geliştireceği yüksek teknoloji ürünlerinin ihraç edilmesi, ülkemizin kalkınmasını ve en gelişmiş ülkeler arasına girmesini hızlandıracaktır.

Üniversitelerimizin bilimsel makale sayısı 2010'dan bu yana az da olsa artmaktadır. Ancak, yıllardır etki değeri yüksek dergilerdeki makalelerimizin sayısı artmadığı gibi etki değeri düşük dergilerdeki makalelerin sayısı da azaltılamamıştır. Bu sorun nedeniyle maalesef URAP dünya sıralamasında, ilk 500'e girebilen üniversitemiz kalmadığı gibi ilk 1000'deki üniversitelerimizin sayısı da giderek azalmaktadır. URAP'ın 2010-2022 döneminde yaptığı dünya sıralamalarına girebilen üniversitelerimizin toplam sayısı sürekli arttığı halde ilk 500'e girebilenin kalmayışı ve ilk 1000'e girenlerin de sayısındaki azalma eğilimi aşağıda özetlenmiştir.

1. URAP 2010-2011 dünya sıralamasında ilk 500'de 3 üniversitemiz (Hacettepe, İstanbul ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.

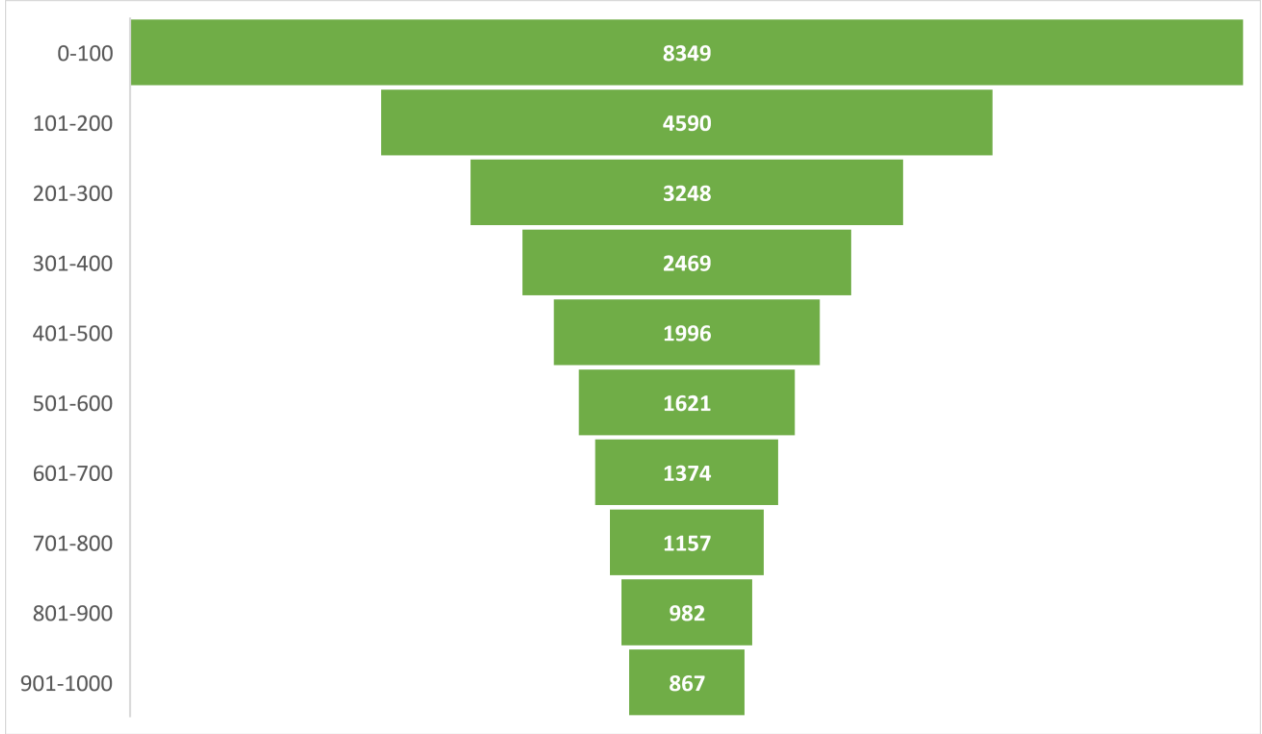
2. URAP 2011-2012 dünya sıralamasında ilk 500'de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ankara, Ege ve ODTÜ) ve ilk 1000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.
3. URAP 2012-2013 dünya sıralamasında ilk 500'de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ege, ODTÜ ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1000'de yine 20 üniversitemiz yer almıştır.
4. URAP 2013-2014 dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (İstanbul, Hacettepe, ODTÜ ve Ege üniversiteleri) ve ilk 1000'deki sayı ise 19'a düşmüştür.
5. URAP 2014-2015 dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (ODTÜ, Ege, İTÜ ve İstanbul üniversiteleri) ve ilk 100'deki sayı ise 18'e düşmüştür.
6. URAP 2015-2016 dünya sıralamasında ilk 500'e 2 üniversitemiz girebilmiştir (ODTÜ ve İstanbul Üniversitesi) ve ilk 1000'deki sayı yine 18'dir.
7. URAP 2016-2017 dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1000'deki sayı da 16'ya inmiştir.
8. URAP 2017-2018 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1000'deki sayı da 15'e inmiştir.
9. URAP 2018-2019 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1000'deki sayı da 13'e inmiştir.
10. URAP 2019-2020 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1000'deki sayı da 9'a inmiştir.
11. URAP 2020-2021 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen bir üniversitemiz (Hacettepe Üniversitesi) vardır ve ilk 1000'deki sayı da 9'da sabit kalmıştır.
12. URAP 2021-2022 dünya sıralamasında ise ilk 500'e hiçbir üniversitemiz girememiştir. İlk 1000'deki sayısı da 10'dur.
13. URAP 2022-2023 dünya sıralamasında ise ilk 500'e hiçbir üniversitemiz girememiştir. İlk 1000'deki üniversitelerimizin sayısı 2011-2012 dünya sıralamasında 20 iken bu yıl maalesef 9'a düşmüştür.

URAP sıralama sisteminde ve akademik performansa dayalı diğer dünya sıralamalarında ilerlemeyi hedefleyen üniversitelerin, akademik faaliyet çıktılarının geliştirilmesine yönelik stratejilerin oluşturulmasına destek olabilecek sayısal değerlendirmeler aşağıda özetlenmektedir.

Ölçülebilir akademik performansın temel göstergeleri makale sayısı ve atıf sayısıdır. Bu iki gösterge, üniversitelerin sıralamalarda yükselmek için zaman içinde geliştirmesi gereken çıktılardır. Aşağıdaki veriler, bu göstergelerin Türk üniversiteleri ve dünyanın önde gelen üniversiteleri arasındaki büyük farkı göstermektedir.

Makale Sayısı

URAP sıralamalarında makale sayısı, üniversite bünyesindeki araştırmacıların belirli bir yılda Q1, Q2 ve Q3 grubu dergilerde yaptığı yayınların toplam sayısıdır. URAP 2022-2023 dünya sıralamasındaki ilk 1000 üniversite 100'lük dilimlere ayrıldığında ortaya çıkan bir yıllık ortalama makale sayıları Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. URAP 2022-2023 dünya sıralamasında ilk 1000'deki tüm üniversitelerin 2021'de çıkardığı makalelerin ortalama sayıları (Q1, Q2 ve Q3 grupları ve maksimum 1000 yazarlı).

URAP sıralamasında 9 üniversitemiz 501-1000 aralığında yer almaktadır. Bu üniversitelerimizin 2021 yılında çıkardığı ortalama makale sayısı ise maalesef sadece 1150'de kalmıştır. Dünyada ilk 100'e giren üniversitelerin ortalama makale sayısı bizim en iyi 9 üniversitemizin ortalama makale

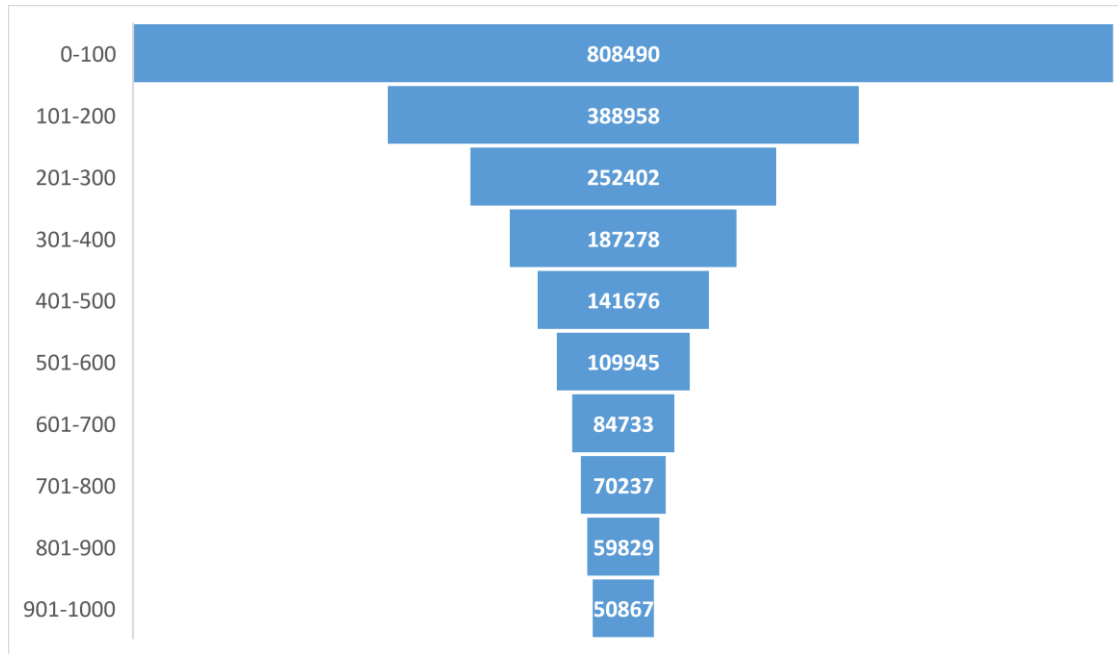
sayısının 7,26 katıdır. Bu durum, üniversitelerimizin bilimsel makale çıkarma hızını katlayarak artırmaları gerektiğini göstermektedir

Bu 9 üniversite içinde 517'nci sırada olan Hacettepe Üniversitesi'nin makale sayısı dünya ortalaması ile uyumlu olup Şekil 2'deki 401-500 makalelik dilime en yakın üniversitemizdir.

Bu dilimde yer alan bir üniversitenin makale sayısını iki katına çıkarması durumunda girebileceği dilim 201-300 arasındır. Bu gruptaki üniversitelerin 101-200 dilimine girebilmek için makale sayısını 2,8 katına ve ilk 100'e girebilmek için ise 5 katına çıkarması gerekmektedir.

Atıf Sayısı

URAP sıralamalarında atıf sayısı, üniversite bünyesindeki araştırmacılar tarafından yayınlanan makalelerin son beş yılda aldığı toplam atıf sayısıdır. URAP 2022-2023 dünya sıralamasındaki ilk 1000 üniversite, 100'lük dilimlere ayrıldığında ortaya çıkan 5 yıllık ortalama atıf sayıları Şekil 3'te gösterilmektedir.

Şekil 3. URAP 2022-2023 dünya sıralamasında ilk 1000'deki üniversitelerin 2017-2021 dönemindeki 5 yılda aldığı toplam atıf sayılarının ortalaması.

2022-2023 URAP dünya sıralamasında 500-1000 aralığında yer alan 9 üniversitemizin durumu incelendiğinde yayın sayısına benzer bir durumun ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bu üniversitelerimizin atıf sayılarının ortalaması 65.737 civarında olup en yüksek atıf sayısına sahip olan Hacettepe Üniversitesi 114.411 atıf alarak bu yıl 517. sırada yer alarak ilk 500'e en yakın üniversitemiz olmuştur.

Bu verilere göre; mevcut durumda 700-800'lük dilimde olan bir üniversitenin 400-500'lük dilime yükselbilmesi için atıf sayısını yaklaşık 2 katına, 200-300'lük dilime yükselmesi için 3,5 katına, ilk yüze girebilmesi için ise atıf sayısını 11,5 katına yükseltmesi gerekmektedir.

Atıf sayısı; makale sayısından farklı olarak, yapılan çalışmanın kalitesine bağlıdır. Atıf sayısının artması araştırmacıların kendileri tarafından değil çalışmalarının yer aldığı bilimsel çevre tarafından takdir edilmesi ile mümkündür. Bunu sağlamak için de aşağıdaki olanaklar değerlendirilebilir.

- Araştırmacıların, yaptıkları çalışmaları ilgili bilimsel çevrelerde tanıtılabileceği zeminlerin oluşturulması için konferans ve çalıştaylara gönderilerek yapılan çalışmaların tanıtılmasının teşvik edilmesi.
- Üniversite yönetimlerinin; akademik kadrolara atama veya ve kadrolu akademisyenlerin yükseltme aşamalarında adayların yayınlarının etki değeri en yüksek dergilerde (Q1 ve Q2) yayımlanmış olmasına özen göstermesi. Yayınları Q4 grubu dergilerde fazla olan adayların atanmaması, kadroda olan adayların ise Q1 ve Q2 grubu dergilerde yayın yapmaya kadar yükseltilmemesi.
- Araştırmacıların, yayın çıktılarını daha kolay erişiminin sağlanabilmesi için, yayın yapılan yüksek nitelikli dergilerde açık erişim opsiyonunun desteklenmesi ve yayına küresel erişim olanağının artırılması.
- Yayın politikası olarak açık erişimi benimsemiş kaliteli dergilerde yapılacak yayınların teşvik edilerek araştırmacının görünürlüğünün artırılması.

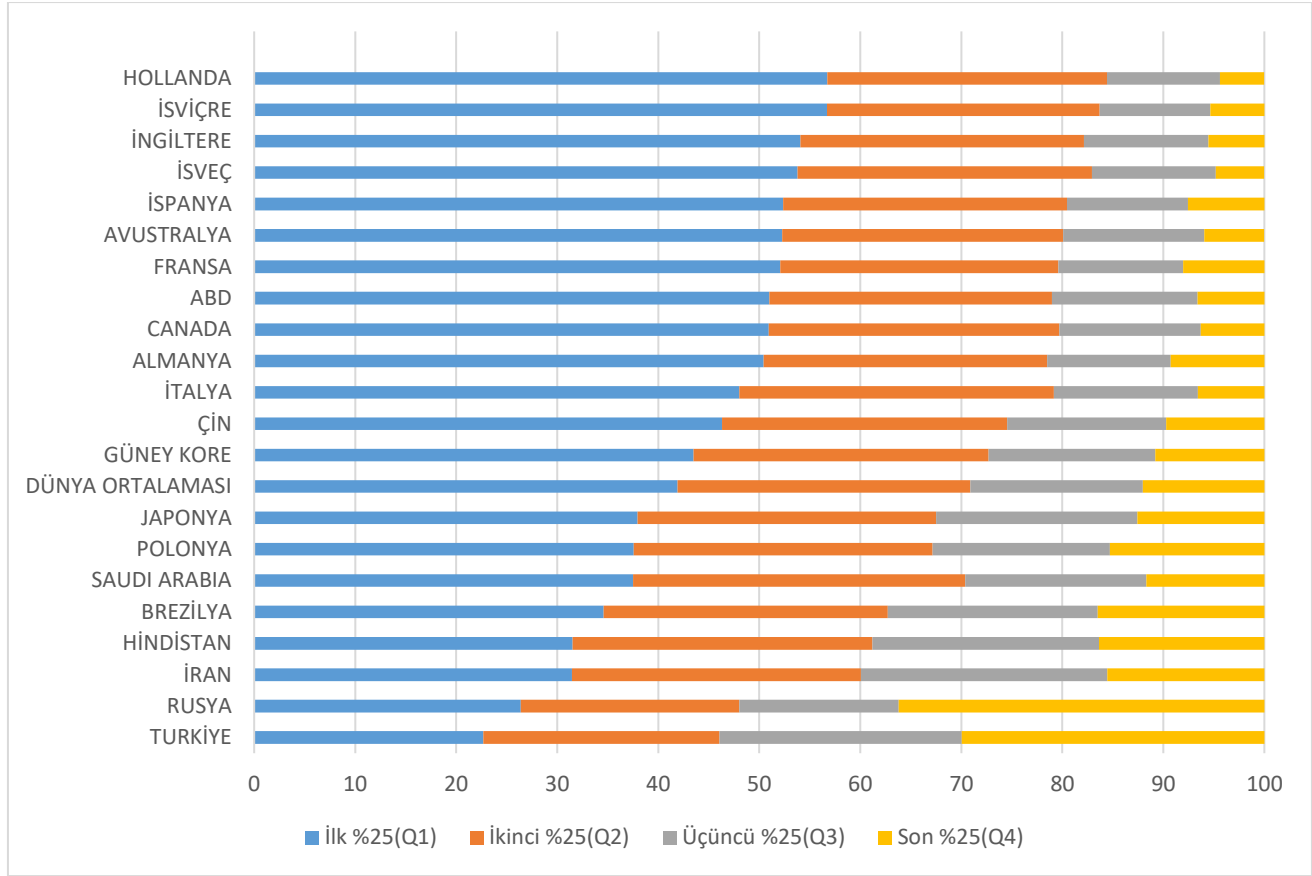
Sonuç

Ülkemizde halkımızın üniversite eğitime verdiği önem dünyanın çoğu ülkesinden daha fazladır. Aday öğrencilerin ve velilerin üniversite sıralamalarını yakından izlediği bilinmektedir. Sayıları

200'ü aşan üniversitelerimizin, sıralamalarda yükselebilmek için bilimsel yayınlarını artırma çabaları umut vericidir. Ancak maalesef bu yıl da üniversitelerimiz, URAP 2022-2023 dünya sıralamasında umulan yükselişi gösterememiştir. Bunun temel nedeni, aşağıda verilen tablo ve grafiklerde görüleceği gibi yayın ve atıflarımızın sayısının azlığıdır. Diğer neden ise maalesef çoğu akademisyenin makalelerini etki değeri düşük dergilerde yayınlanmaya devam etmesidir.

Tablo 3. 2017-2021 yılları arasında Türkiye kaynaklı makalelerin yayımlandığı dergilerin etki değerine göre ayrıldığı %25'lik dört dilime girenlerin oranının bazı ülkelerle karşılaştırılması

Ülke	İlk %25(Q1)	İkinci %25(Q2)	Üçüncü %25(Q3)	Son %25(Q4)	Dünya ortalamasına göre Etki Değeri
HOLLANDA	56,75	27,67	11,2	4,37	1,72
İSVİÇRE	56,70	26,98	10,97	5,35	1,80
İNGİLTERE	54,07	28,06	12,34	5,53	1,44
İSVEÇ	53,78	29,16	12,24	4,81	1,60
İSPANYA	52,38	28,07	12	7,55	1,21
AVUSTRALYA	52,27	27,8	13,97	5,95	1,49
FRANSA	52,08	27,54	12,35	8,03	1,40
ABD	51,01	27,96	14,42	6,61	1,35
CANADA	50,95	28,76	13,99	6,3	1,40
ALMANYA	50,43	28,07	12,23	9,27	1,39
İTALYA	48,04	31,13	14,26	6,57	1,36
ÇİN	46,32	28,23	15,73	9,72	1,34
GÜNEY KORE	43,51	29,2	16,5	10,79	1,17
DÜNYA ORTALAMASI	41,90	28,99	17,08	12,03	1,00
JAPONYA	37,96	29,56	19,92	12,56	1,05
POLONYA	37,57	29,58	17,56	15,29	0,95
SAUDI ARABIA	37,50	32,9	17,93	11,68	1,33
BREZİLYA	34,59	28,14	20,76	16,51	0,81
HİNDİSTAN	31,53	29,67	22,44	16,36	0,89
İRAN	31,47	28,6	24,38	15,55	1,03
RUSYA	26,39	21,62	15,8	36,19	0,61
TURKİYE	22,67	23,38	23,98	29,97	0,76

Şekil 4. 2017-2021 yılları arasında Türkiye kaynaklı makalelerin yayımlandığı dergilerin etki değerine göre ayrıldığı %25'lik dört dilime girenlerin oranının bazı ülkelerle karşılaştırılması

Son yıllarda ülkemizde bir yılda yayımlanan makalelerin toplam sayısı 35 bin civarında olması iyi bir gelişmedir. Ancak 2017-2021 döneminde yayımlanan Türkiye kaynaklı makalelerin sadece %22,67'sinin etki değeri en yüksek dilimdeki (%25'lik en üst dilim) dergilerde yayımlanabilmiş olması ise sıralamalarda geriye düşmemize neden olmuştur.

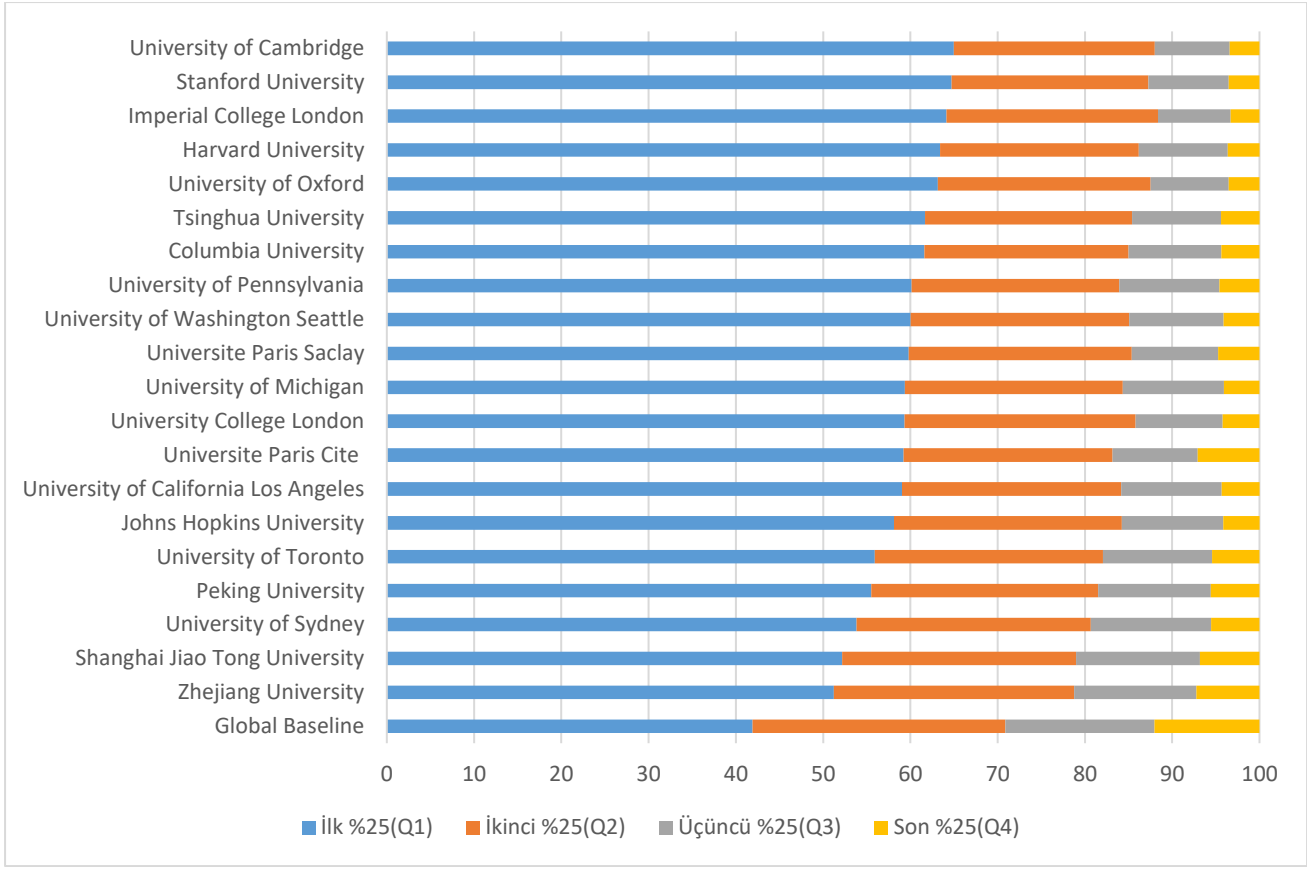
Aynı dönemde bu oranlar; Hollanda'da %56,75, İsviçre'de %56,70, İngiltere'de %54,07, İsveç'te %53,78; İspanya'da %52,38; Avustralya'da %52,27; Fransa'da %52,08 ve ABD'de %51,01 düzeyine ulaşmıştır. Türkiye kaynaklı makalelerin sadece %22,67'si etki değeri en yüksek dergilerde yayımlanabildiği için Türk üniversitelerinin bilimsel yayınlarının atıf alma oranı dünyanın ortalamasının altına düşmüştür (Şekil 4). Bu nedenle Türkiye kaynaklı makalelerin dünyadaki bilime katkısı dünya ortalamasının bile çok altında kalmıştır (Tablo 3).

Şekil 3'te görüleceği gibi Türkiye kaynaklı makalelerin etki değeri en yüksek olan Q1 grubu dergilerde yayımlanan makale oranı maalesef bu yıl; Polonya, Suudi Arabistan, Brezilya, Hindistan, İran ve Rusya gibi ülkelerin gerisinde kalmıştır. Bu durum, Türk üniversitelerinin çoğunun son yıllarda tüm dünya sıralamalarında gerilemesine neden olmuştur.

Dünya ortalaması etki değeri 1 iken, Türkiye'nin etki değeri 0,76'dır. Bu değer örneğin Hollanda'da 1,72; İngiltere'de 1,44; ABD'de 1,35; Almanya'da 1,39; Fransa'da 1,40; İspanya'da 1,21; İran'da 1,03 ve Polonya'da 0,95'dir (Tablo 3).

Tablo 4. URAP 2022-2023 dünya sıralamasında ilk 20'de yer alan üniversitelerin %25'lik dilime düşen makale oranına göre sıralaması (2017-2021 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır).

Dünya Sırası	Üniversite	İlk %25(Q1)	İkinci %25(Q2)	Üçüncü %25(Q3)	Son %25(Q4)
0	Dünya Ortalaması	41,9	28,99	17,08	12,03
1	Harvard University	63,41	22,76	10,19	3,65
2	University of Toronto	55,91	26,16	12,48	5,45
3	University College London	59,33	26,48	9,95	4,24
4	Universite Paris Cite	59,20	23,98	9,73	7,09
5	University of Oxford	63,13	24,38	8,98	3,51
6	Stanford University	64,73	22,53	9,23	3,51
7	Johns Hopkins University	58,10	26,14	11,62	4,15
8	Shanghai Jiao Tong University	52,19	26,80	14,19	6,82
9	Tsinghua University	61,69	23,71	10,20	4,41
10	Zhejiang University	51,22	27,53	14,02	7,23
11	University of Cambridge	64,96	23,05	8,59	3,39
12	University of Michigan	59,35	25,00	11,57	4,08
13	Imperial College London	64,12	24,26	8,32	3,30
14	University of Washington Seattle	60,03	25,05	10,80	4,12
15	University of Pennsylvania	60,15	23,78	11,47	4,60
16	University of California Los Angeles	59,05	25,10	11,53	4,33
17	Peking University	55,53	25,97	12,91	5,59
18	University of Sydney	53,81	26,87	13,79	5,52
19	Universite Paris Saclay	59,82	25,53	9,910	4,73
20	Columbia University	61,60	23,41	10,61	4,38

Şekil 5. URAP 2022-2023 dünya sıralamasında ilk 20’de yer alan üniversitelerin %25’lik dilime düşen yayın oranına göre sıralaması (2017-2021 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır)

Şekil 5’te görüleceği gibi dünyanın önde gelen ilk 20 üniversitesinin, etki değeri en yüksek %25’lik dilimdeki dergilerinde yayımlanan makalelerinin oranı %64,96 (University of Cambridge) ile %64,73 (Stanford University) arasında değişmektedir. Şekil 5’te ve Tablo3’te görüleceği gibi Türk üniversitelerinin etki değeri en yüksek %25’lik dilimdeki dergilerde yayımlanan makalelerinin oranı %22,67’yi aşamaz iken Cambridge Üniversitesi’nin o dergilerdeki makale oranı %64,6’ya ulaşmıştır.

Bu oranlar, Cambridge Üniversitesinin etki değeri en yüksek dergilerde Türk Üniversitelerinden 2,87 kat daha fazla makale yayımladığını göstermektedir. Diğer bir deyişle Türk üniversitelerinin dünya sıralamalarında, Cambridge Üniversitesi’nin yer aldığı bölgeye yaklaşabilmek için Q1 grubundaki makale oranlarını katlayarak artırmaları gerekmektedir. Türk üniversitelerinin etki değeri yüksek dergilere (Q1 ve Q2 grubu) yönelmeleri dünya sıralamalarında yükselbilmesini hızlandıracaktır.

Bu yıl yapılan URAP dünya sıralamasında, dünyanın ilk 3000 üniversitesi arasına 118 Türk üniversitesi girmiştir, Tablo 7’de görüleceği gibi Türkiye’nin 118 üniversitesi arasında ilk 100’de, ilk 250’de ve ilk 500’de yer alabilen üniversitesi yoktur. İlk 1000’de sadece 9 üniversitemiz yer almaktadır, Dünya sıralamasında ilk 3000’de 100’den fazla üniversitemizin yer almasına karşın, üst sıralarda arzu edilen sayıda üniversitemizin olmayışı, etki değeri yüksek dergilerdeki yayın sayılarımızın yeterince artırılamadığını göstermektedir.

Tablo 5. 2022-2023 URAP dünya sıralamasında ilk 100’de yer alan üniversitelere sahip ülkelerin ilk 100, ilk 250, ilk 500 ve ilk 1000’e giren üniversitelerinin sayıları

ÜLKELER	0-100	0-250	0-500	0-1000
USA	29	61	105	166
CHINA MAINLAND	19	45	89	168
NETHERLANDS	6	10	12	13
GERMANY (FED REP GER)	6	18	31	46
ENGLAND	6	17	25	48
AUSTRALIA	5	12	23	29
CANADA	4	9	17	26
FRANCE	4	10	16	33
ITALY	3	8	23	44
SWITZERLAND	2	7	7	9
SINGAPORE	2	2	2	3
DENMARK	2	4	5	5
BELGIUM	2	3	7	8
JAPAN	2	5	11	28
SCOTLAND	1	2	4	8
SWEDEN	1	6	10	12
SOUTH KOREA	1	4	13	31
FINLAND	1	1	6	7
NORWAY	1	2	4	5
BRAZIL	1	1	8	24
HONG KONG	1	3	4	5
SPAIN	1	4	13	38

Tablo 6. URAP 2022-2023 dünya sıralamasında dünyanın en iyi ilk 10 üniversitesinin göstergeler bazında puanları

Sıra	Üniversite	Ülke	Makale Puanı	Atıf Puanı	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı Puanı	Uluslararası İş birliği Puanı	Toplam Yayın Etkisi Puanı	Toplam Atıf Etkisi Puanı	Toplam Puan
1	Harvard University	USA	126	126	60	90	90	108	600
2	University of Toronto	CANADA	118,78	124,55	59	89	107	86,42	584,76
3	University College London	ENGLAND	117,04	124,15	57,47	88,33	106,83	87,34	581,16
4	Universite de Paris	FRANCE	117,59	122,26	57,39	87,75	104,9	84,75	574,64
5	University of Oxford	ENGLAND	113,73	122,48	56,02	86,07	104,82	86,25	569,37
6	Stanford University	USA	112,17	125	55,59	80,03	106,53	89	568,31
7	Johns Hopkins University	USA	113,65	121,91	56,37	80,46	104,93	85,68	563,01
8	Shanghai Jiao Tong University	CHINA MAINLAND	125	117,02	55,63	74,91	103,05	80,53	556,14
9	Tsinghua University	CHINA MAINLAND	116,44	120,12	53,89	74,49	103,67	84,23	552,84
10	Zhejiang University	CHINA MAINLAND	124,15	116,37	54,98	74,26	101,65	79,58	550,99

Tablo 7. URAP 2022-2023 dünya sıralamasında en yüksek puan alan 10 üniversitemiz ve göstergeler bazında puanları

Türkiye Sırası	Dünya Sırası	Üniversite	Makale Puanı	Atıf Puanı	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı Puanı	Uluslararası İş birliği Puanı	Toplam Yayın Etkisi Puanı	Toplam Atıf Etkisi Puanı	Toplam Puan
1	517	Hacettepe University	63,47	76,03	37,16	48,09	66,62	55,04	346,42
2	639	Istanbul University	53,1	71,89	35,99	45,58	62,31	51,42	320,3
3	745	Ankara University	55,89	67,07	34,19	44,2	57,13	45,6	304,07
4	778	Istanbul Techn. Univ.	55,26	65,68	32,57	43,37	57,65	46,18	300,71
5	810	Middle East Techn. U.	52,7	65,24	31,37	43,76	57,27	46,47	296,82
6	877	Gazi University	52,94	64,43	33,07	37,95	54,88	43,36	286,63
7	889	Ege University	51,32	63,56	32,5	40,76	53,91	42,84	284,88
8	957	Koc University	47,58	61,45	28,27	42,86	53,36	44,75	278,27
9	965	Istanbul University-Cerrahpasa	49,57	61,77	29,66	37,23	53,5	45,51	277,25
10	1006	Ataturk University	48,76	61,41	29,16	33,43	53,85	44,8	271,42

Tablo 8. URAP 2022-2023 Dünya sıralamasında en yüksek puan alan 10 üniversitemizin %25'lik dilimlerdeki yayın yüzdeleri (2017-2021 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır).

Sıra	Üniversite	İlk %25(Q1)	İkinci %25(Q2)	Üçüncü %25(Q3)	Son %25(Q4)
0	Dünya Ortalaması	41,90	28,99	17,08	12,03
1	Hacettepe University	27,30	24,52	22,89	25,29
2	Istanbul University	23,42	22,42	24,53	29,63
3	Ankara University	26,6	23,07	21,55	28,78
4	Istanbul Technical University	39,58	27,92	18,51	13,99
5	Middle East Technical University	41,47	29,34	18,1	11,08
6	Gazi University	18,08	23,65	27,45	30,82
7	Ege University	22,42	21,72	23,86	31,99
8	Koc University	40,47	27,18	17,36	15,00
9	Istanbul University-Cerrahpasa	19,20	24,20	25,52	31,08
10	Ataturk University	20,17	23,38	25,5	30,95

Türkiye’de ailelerin büyük çoğunluğu kendi olanakları ölçüsünde çocuklarının en iyi eğitimi alabilmesi için çaba sarf etmektedir. Üniversite eğitimi almak için 2,5 milyon lise mezununun sınava giriyor olması toplumun üniversite eğitime verdiği önemin bir göstergesidir. Üniversitelerimizin sayısının 200’ü aşmış olması ve üniversite sıralamalarında yükselebilmek için çoğu üniversitelerimizde yoğun çaba harcanıyor olması çok önemli bir gelişmedir. İlk dünya üniversite sıralamasının 2003’te ortaya çıkışından itibaren toplumun her kesiminde üniversitelerimizin en kısa sürede dünyanın en iyileri arasına girmesi beklenilmektedir. Halkımızın üniversitelerimizdeki akademik performans düzeyini yakından izlemesi ülkemizin geleceği açısından çok önem taşımaktadır. Üniversite yöneticileri ve akademisyenlerimiz, kendi üniversitelerinin dünyanın en iyileri arasına girebilmesi için bilimsel yayınlarının sayısını ve kalitesini artırmaları gerektiğinin bilincindedir. URAP Laboratuvarı’nın Türkiye ve Dünya üniversite sıralamalarının temel amacı, üniversitelerimizin ülke içindeki ve dünyadaki yerlerini görerek, geliştirmeleri gereken alanları belirlemelerine yardımcı olmaktır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü'nün URAP (University Ranking by Academic Performance) Laboratuvarı’nda yürütülen bu çalışmamız Teknik Kurul ve Danışma Kurulunun

ortak ürünüdür. Teknik Kurulumuzda görev yapan Prof. Dr. Nazife Baykal, Prof. Dr. Canan Çilingir, Prof. Dr. Ayşen Akkaya, Doç. Dr. Cengiz Acartürk, Dr. Öğr. Üyesi Murat Perit Çakır, Ece Çağlayan, Murat Koçak, Melike Çağlayan, Buket Aran, Ali Kantar, Oğuzhan Alaşehir, Fatih Ömrüuzun, İlker Koç, Çağatay Taşcı, Berna Tuncer, Enformatik Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Banu Günel'e ve Danışma Kurulumuzda yer alan Prof. Dr. Nusret Aras, Prof. Dr. Engin Ataç, Prof. Dr. Ülkü Bayındır, Prof. Dr. Attila Aşkar'a teşekkür ederiz.

URAP 2022-2023 Dünya sıralamasının ülkemizdeki yükseköğretim kurumları, akademisyenler ve öğrencilerimiz için yararlı olmasını dileriz.

Prof. Dr. Ural Akbulut
URAP Koordinatörü